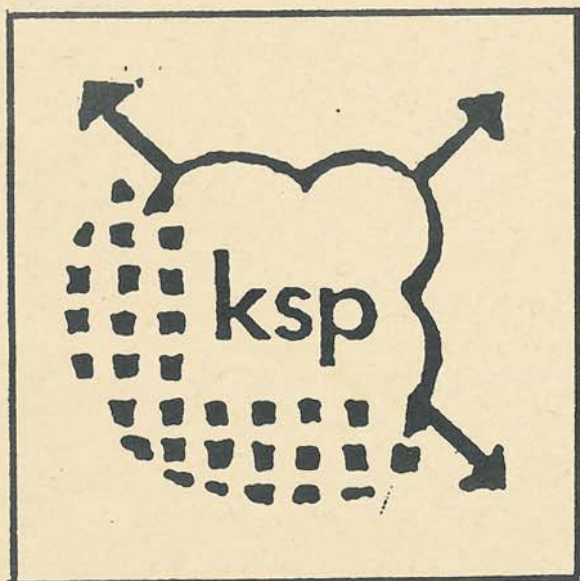
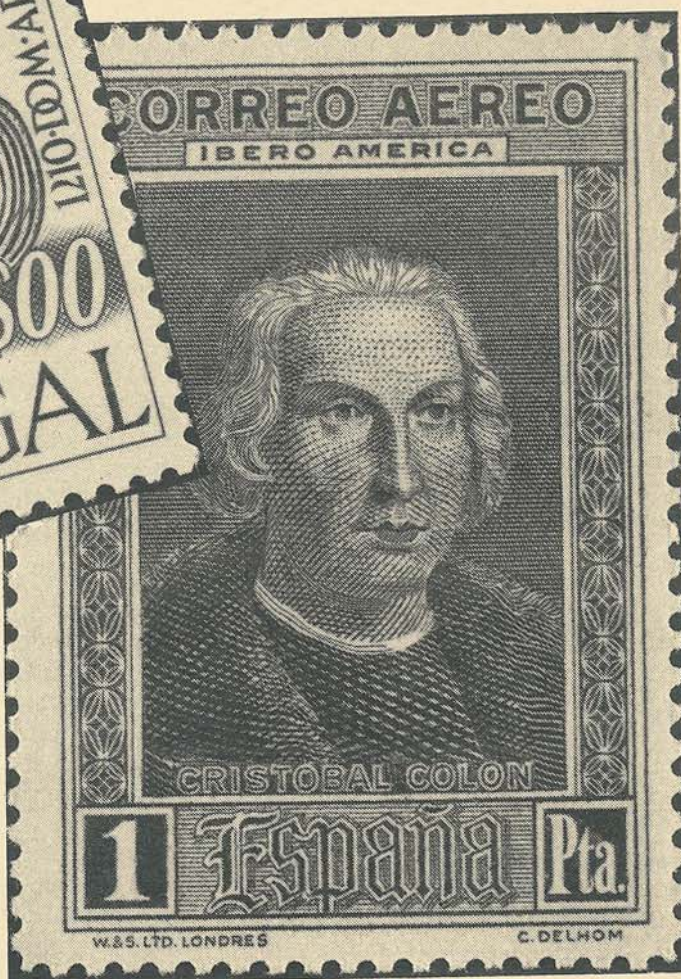

IBERIA

kontaktgroep
spanje ~ portugal

Zegels voor ouderen.

Kort geleden ben ik door de heer G. van Leeuwen benaderd, die regelmatig in Spanje verblijft. Hij verzorgt in Spanje voor ouderen enkele activiteiten. Hij zorgt ook dat ouderen, die postzegelverzamelaars zijn, regelmatig aan (gratis) zegels komen. U hebt vast wel enkele zegels in uw bezit die u dubbel hebt, die u niet meer aan één van onze leden kwijt kunt, aangezien zij deze zegels al hebben. Misschien wilt u ze dan afstaan aan de activiteiten van de heer Van Leeuwen. U kunt de zegels zenden aan het secretariaat of rechtstreeks aan de heer G. van Leeuwen, postbus 67, 2900 AB Capelle ad IJssel.

Cereszegels 1924 - 1930 (6 - slot)

Er is eerder vermeld dat de frequente aanpassingen te wijten waren aan de wereldoorlog. Vanaf 1917 verminderde de waarde van de Escudo gestaag. Dit gebeurde overigens in bijna alle landen met de betreffende muntsoorten. Vanaf 1924 echter stabiliseerde zich de situatie op economisch gebied door diverse omstandigheden en maatregelen en daardoor bleven de posttarieven onaangestaan tot 1941!!

In dat jaar - 17 jaar later dus - kwamen er nieuwe verhogingen. De laatste verhogingen vonden plaats begin 1924 en op 19 februari werden met Portaria (staatsdecreet) 3909 nieuwe zegels verordonneerd, zodat in 1924 de navolgende basiswaarden circuleerden:

- 2 C. licht-geel;
- 3 C. blauw;
- 4 C. lichtgroen (voor kranten die door de uitgever werden verzonden binnen Portugal);
- 5 C. sepia;
- 6 C. bruin (voor kranten die privé werden verzonden binnen Portugal);
- 8 C. oranje;
- 10 C. steenrood;
- 15 C. zwart (drukwerk en monsters binnenland);
- 16 C. ultramarijn (drukwerk naar de koloniën);
- 20 C. grijs;
- 25 C. roze (briefkaarten binnenland);
- 30 C. kaneel-bruin;
- 32 C. donkergroen;

- 40 C. chocolate-bruin (brieven binnenland en aantekenrecht binnenland);
48 C. roze (briefkaarten naar de koloniën);
50 C. geel-oranje; 64 C. ultramarijn-blauw; 75 C. lila-roze;
80 C. violet (aangetekende brieven binnenland en brieven naar de koloniën);
96 C. rood (briefkaarten buitenland);
1 Esc. ardoise;

1\$20 bistre (aangetekende brieven naar de koloniën);
1\$50 lila (postpakketten);
1\$60 donkerblauw (brieven buitenland);
2\$00 donker grijs-groen (aangetekende brieven naar de koloniën, tweede gewichtsklasse);
2\$40 zijde-groen (aangetekende brieven buitenland);
3\$00 helder-roze (aangetekende brieven binnenland met antwoord: A.R.);
3\$20 donker olijf-groen (buitenlandse brieven, tweede gewichtsklasse);
5\$00 smaragd-groen;
10\$00 roze;
20\$00 turkoois.

De zegels 96 C., 2\$40 en 3\$00 werden in maart 1926 uitgegeven. De circulerende zegels in de periode vanaf 1924 waren dus: Núcleo 276, 235, 226, 252, 277, 278, 215, 253, 279, 280, 255, 281, 282, 283, 284, 244, 285, 257, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297 en 298.

Om de hogere waarden te onderscheiden van de lage en middenwaarden werd een papierverschil toegepast. Tot de waarde van 96 C. gebruikte men papier liso, fijn en medio (of pontinhado irregularmente) en papier acetinado.

Voor de hogere waarden vanaf 1 Esc. (donkerblauw en ardoise) gebruikte men papier lustrado espesso. Blijkbaar circuleerde dus de donkerblauwe 1 Esc. (Núcleo 258) nog steeds naast de nieuwe Núcleo 288 ardoise. Deze papierkwaliteiten bleven voor de zelfde waarden gebruikt gedurende de jaren 1925 en 1926.

De Portaria nummer 4641 van 25 mei 1925 haalde de volgende zegels uit de circulatie: 8 C., 20 C., 30 C., 75 C., 1\$50, 2\$40, 3\$00 en 20\$00, die vanwege het beperkte gebruik niet meer nodig waren.

Ook werden enige kleuren aangepast. De 2 C. werd chocolade-bruin, de 4 C. geel, de 25 C. grijs en de 40 C. geel-groen (Núcleo 382, 383, 384 en 385). Van deze zegels werd tevens bepaald dat de waarden met de oude kleuren moesten verdwijnen. Echter duurde het tot 30 november 1926 met Portaria 4746 van 11 november, voordat deze zegels daadwerkelijk uit de circulatie verdwenen.

In de periode tussen 1926 en 1930 werd de productie van postzegels voor Portugal en de eilanden ontnomen aan de Casa da Moeda, voor het eerst sinds de eerste Portugese zegel van 1 juli 1853.]

De postzegels werden in deze periode gefabriceerd door de firma Thomas de la Rue & Co. Ltd., in Londen. Dit werd de zogenaamde 'Londense Emissie'.

Het motief van deze zegels heeft als basis het ontwerp van Constantino Fernandes dat gebruikt werd voor de voorgaande Ceres-zegels. De plaat (cunho) is totaal verschillend zowel in de lettering als in de nummering

(kleiner en dikker). Ook de Ceres-figuur verschilt van de vorige. De namen van de ontwerper en graveur ontbreken. De graveur was de Engelse Eugénio Merouti (Núcleo 396 - 419, tanding 13 1/2 : 14, papier : Pontinhado em losangos).

De leveringen uit Engeland waren wel constant, maar beperkt vanwege de financiële moeilijkheden bij de Portugese Posterijen, die van het Ministerie van Financiën niet voldoende geld kreeg toegewezen om aan het contract met Thomas de la Rue te voldoen. Dat leverde dus beperkte zendingen op en dus het gebrek aan zegels dat weer zijn invloed had op het postverkeer. Vandaar dat de regering in 1928 en 1929 toestemming gaf de oorspronkelijke Portugese Ceres-zegels, die nog op voorraad lagen, met een opdruk weer in omloop te brengen (Núcleo 451 - 487). Letterlijk alles wat voorhanden was, werd met een opdruk op de markt gebracht, zodat het een allegaartje werd van papiersoorten, tandingen, kleuren, etc. Zelfs werd in 1929 de opdruk 'Revalidado' op een zevental zegels aangebracht (Núcleo 488 - 493). Ook hier weer diverse papiersoorten. Helemaal duidelijk is deze uitgifte niet, waarom deze 'herwaardering' niet is meegenomen in de waardenopdrukken van 1928/29.(?)

Na 1934 werden nog diverse Ceres-waarden tot 1945 gebruikt zonder enige opdruk. De kosten verbonden aan het contract met Thomas de la Rue waren zeer aanzienlijk en daarbij kwam nog de grote onvrede bij van het personeel van de Casa da Moeda. Het personeel van de Casa da Moeda voelde zich beledigd dat men aan een buitenlandse firma de voorkeur had gegeven en via de Posterijen regende het protesten bij de Portugese Regering.

Zo gebeurde het dat op 17 februari 1928 zich een groep van werknemers presenteerde bij de President (Carmona) van de Republiek om hem te vragen de produktie van postzegels in Portugal terug te brengen bij de Casa da Moeda of een andere drukker, als het maar nationaal was!! (Zijn zo niet de privé-herdrukken van 1928 in de Casa da Moeda ontstaan!)

Dit gebeurde dan ook, hoewel het tot februari 1930 duurde alvorens de Casa da Moeda weer zegels begon te produceren.

De gravure van José Sérgio de Carvalho e Silva werd bewerkt (retocada) en men paste dezelfde kleuren toe als de Londense Emissie op het Pontinhado em losangos-papier (verticaal en horizontaal) met tanding 12 : 11 1/2. De druk van de zegels was van onberispelijke kwaliteit. De 'gravure-bewerker' was Arnaldo Fragoso.

Zowel de 1926 Londense Emissie als de Portugese 1930 produktie zijn minder interessant door de perfecte afwerking. Er zijn geen afwijkingen, geen misdrukken, geen papierverschillen en bijna gelijk van kleur. Beide series liggen eigenlijk buiten het echte liefhebbersveld; ze horen bij het afgepaste verzamelgebied, maar zijn het minst interessant.

De 1930 zegels kunnen in enkele gevallen voor verwarring zorgen in vergelijking met de oudere drukken. Dit moest te ondervangen zijn door goede

bestudering van de geretoucheerde plaat, hoewel .....! De Londense Emissie levert door het ontbreken van de makersnamen geen enkel probleem op.

In 1945 waren nog diverse Ceres-zegels in omloop, oude en nieuwe, zonder dat duidelijk wordt waarom. Er circuleerde toen 200 postzegels met diverse tarieven, kleuren en afbeeldingen!!

Het was ook in 1945 dat het allegorische Ceres-type aan zijn eind kwam, meer dan 30 jaar na het begin via het Decreet van 9 december 1911. De Portaria, nummer 11036, van 24 juli 1945 was het definitieve einde. En zo verdween dan 'het allegorische type van de Republiek, prachtig ontworpen door Constantino Fernandes en gegraveerd door José Sérgio de Carvalho e Silva, 'vervalst' door de engelsman E. Meronti en weer tot leven gebracht in de Casa da Moeda in 1930.

Zo hebben de studies van Dr. Frederico Lopes, gebaseerd op de onderzoeken van Oliveira Marques in samenwerking met A. Guedes de Magalhães in het boek "Historia do Selo Postal Português", de geheimen van de Ceres-zegels naar hun oplossing gebracht.

In het prachtige boekwerk van J.M. Miranda da Mota en Armando Mário O. Vieira : "Portugal Ceres - variedades de cliché" vindt u nog meer informatie over de ontwerpen, papiersoorten en vooral de cliché-afwijkingen. Ook vindt u informatie in het werkje "Classificação dos selos Tipo Ceres de Portugal e dos Açores" van António Lopes Ribeiro. Beide boeken behandelen de papiersoorten en dikten.

Gaarne ontvangen wij nog aanvullende informatie van onze Iberialeden over het Ceres-type, die (nog) niet is beschreven. Hebt u nog volledig afwijkende types, andere kleuren of interessante achtergronden?

Het grote Ceresgebied is nu min of meer ontsloten, de mysteries opgelost, het hoe en waarom bekend. Rest nog het immense gebied van de Ceres-zegels van de Koloniën. Ook daar een geheel afzonderlijk verzamelgebied!

Dit artikel is opgedragen aan Dr. Frederico Lopes, vermaard Portugees filatelist.

Jan van Gerwen en Frits van Beekum.

Filatelistische reis Portugal

Afgelopen juli was ik in Portugal en natuurlijk wilde ik mijn verblijf in Portugal ook filatelistisch inkleden. In Coimbra ben ik naar 'Casa Filatélica de Francisco Parra' gegaan. Ik werd daar geholpen door de heer Parra zelf (een man van ongeveer 50 - 55 jaar met een grote bril en nors kijkend).

Van Jan van Gerwen had ik gehoord dat de heer Parra complete velletjes had van de Monarquia do Norte. De heer Parra ontkende dat hij velletjes had. Ik heb wel een blokje van 4 gekocht van de 2 1/2 Reis en enkele andere zegels. Voor speciale stempels vroeg hij niets extra, zodat ik alleen goedkopere zegels heb uitgezocht met leuke stempels. De prijs was 60% van de cataloguswaarde.

Ook heb ik een - voor mij een nieuwe - valse opdruk van 'PROVISORIO' (uit de serie van 1892-93) bij hem gekocht (een lage waarde en niet tegen hem verteld, dat de opdruk vals was). Ik had nog een andere valse opdruk van 'PROVISORIO' gevonden (Núcleo nr.92 met de '1893' opdruk), maar ik kon de heer Parra niet overtuigen dat de opdruk vals was. "Er bestaan geen valse 'PROVISORIO'-opdrukken" kreeg ik van hem te horen en als ik die zegel wilde hebben, moest ik 60% van de cataloguswaarde betalen. De zegel staat 22.000\$00; ik moest dus ongeveer f 145,- betalen. Ik heb hem nog op de kenmerken van dit falsificaat gewezen, maar hij bleef bij zijn 'beslissing' c.q. uitspraak. En dan te bedenken dat wij (Jan van Gerwen, Dave Davies en Frits van Beekum) al meer dan 8 verschillende valse 'PROVISORIO'-opdrukken hebben kunnen traceren!!

Na mijn bezoek aan de postzegelwinkel van de heer Parra ben ik naar de Algarve gereden om naar de 17e Nationale Postzegeltentoonstelling 'Portimão 96' te gaan (van 6 tot en met 13 juli).

Wat betreft het getoonde materiaal was het een zeer mooie tentoonstelling, o.a. Portugees Oost-Afrika, Portugese Zeepost, de Lusiadas, Portugal tijdens de Eerste W.O. en twee zeer mooie verzamelingen Portugees India.

De Portugezen hadden dit evenement in een sporthal georganiseerd zonder airco en buiten was het 35°C (binnen misschien wel 40°C).

Ongeveer zes personen waren op die dag, een donderdag, aanwezig, o.a. John Sussex en David Weeden, beiden Officers (= bestuursleden) van de Portuguese Philatelic Society uit Engeland. Ook hadden Afinsa en Paulo Dias Auctions een

Al met al was het een zeer geslaagd filatelistisch bezoek aan Portugal.

Frits van Beekum.

Vervalsingen van Portugal (6)

"Exposição Internacional de Nova York 1939 - 1940".

In de Núcleo staan ze zonder waarden en oplagen aangegeven: zegels ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling in New York. De koloniën, waar deze zegels zijn uitgegeven, en de oplage zijn: Angola - 2000, Cabo Verde - 1975, Guiné - 2000, India - 1900, Macau - 2000, Moçambique - 2000, S. Tomé e Príncipe - 2000 en Timor - 2000.

Alle opdrukken zijn (zeer) donker groen en op de bruine zegel van de luchtpostserie "Império Colonial Português" gedrukt, met uitzondering van India; deze zegel heeft een rode opdruk en is op de blauwe zegel van de luchtpostserie gedrukt. De zegels waren alleen in New York verkrijgbaar. Ondanks dat ze niet voor frankering zijn uitgegeven, heb ik enkele gebruikte zegels gezien (ook op brief).

De Núcleo laat een voorbeeld zien, waaraan men de falsificaten kan herkennen. Dit blijkt in de praktijk echter niet genoeg. Ik heb valse exemplaren in mijn bezit, die ook een gebroken lijntje in de 'bol' hebben. Bestudeert men de zegels verder, dan zijn daar meer en duidelijker verschillen waar te nemen:

Echt

1. 'bol' wordt onderbroken door verbindingsstuk met de obelisk, lijn in bol loopt niet door;
2. onderste lijn van verbindingsstuk tussen bol en obelisk is zeer duidelijk gebogen;
3. (zeer) donker-groene opdruk;
4. de drie '9'-s in '1939 - 1940' hebben lange 'benen' en lopen door onder de andere cijfers;
5. de lijn links (horizon) van de 'bol' is dun en niet gebroken;
6. alle letters van de opdruk hebben duidelijke schreven;
7. de 'v-vorm' van de 'Y' van 'York' is net zo lang als het been van de 'Y';
8. de schaduwpuntjes in de obelisk zijn minuscuul;
9. de top van de obelisk is zeer puntig;
10. onder de lijntje (horizon) rechtsonder aan obelisk zijn kleine puntjes.

Vals

1. 'bol' wordt niet onderbroken door verbindingsstuk met de obelisk, lijn in bol loopt door (door 'vettige' opdruk zijn daar exemplaren loopt de lijn soms niet door, maar hebben inktklodders rond de 'verbindingsstuk');
2. onderste lijn van verbindingsstuk tussen bol en obelisk is (bijna) recht;
3. olijf-groene opdruk;
4. de drie '9'-s in '1939 - 1940' hebben geen lange benen en lopen niet door onder de andere cijfers;
5. de 'lijn' links (horizon) van de 'bol' zijn twee 'inktklodders';
6. de schreven van alle letters zijn niet of nauwelijks te zien;
7. de 'v-vorm' van de 'Y' van 'York' is korter dan het been van de 'Y';
8. de 'schaduwpuntjes' in de obelisk zijn grof, groot en vormen een verticale klodderige 'streep' in de obelisk;
9. de top van de obelisk is stomp (vaak met een inktklodder);
10. rechtsonder (horizon) bij de obelisk ziet men alleen een inktklodder en is niet verbonden met de obelisk.

Frits van Beeku

*Hebt u ook al één of enkele klaveltjes ingezonden
voor de **BENEFIET-VEILING**,
tijdens de volgende bijeenkomst
op zaterdag 23 november a.s.?*

*De opbrengst is voor de kas van onze vereniging
om daarmee een deel van de kosten te dekken
van de viering van ons 10-jarig bestaan
op 12 april 1997.*

*Kijk eens of u een interessant kaveltje
kunt inzenden en doe het spoedig,
de tijd dringt inmiddels!
Maak er een succes van!*

PORTUGEEESCHE Zaken (1)

In het Nederlandsch Tijdschrift voor Postzegelkunde vanaf 1895 tot en met de Revolutie in Portugal van 1910, troffen wij enkele interessante stukjes met betrekking tot Portugal aan. Hier volgt het 1e stukje. Voor de authenticiteit hebben we de tekst gelaten in de oorspronkelijke vorm.

Nyassaland

october 1895

"Reeds menig woordje is geschreven in het twistgeding over de zwendeluitgifte der Nyassa Maatschappij en wij kunnen ons er op beroemen de eersten te zijn die de daad in het ware licht blootleggen. (Het gaat hier om een Portugese handelsmaatschappij in de Portugese kolonie Nyassaland, die later evenals een soortgelijke handelsmaatschappij in Mozambique, het recht kreeg om zelf postzegels uit te geven, voor frankering van post van de werknemers).

"Korte samenvatting van de hierop volgende 3 kolommen; Joaquim Sanches Rollao Preto, vertegenwoordiger der Maatschappij in Ibo (uiterste noorden van Mozambique bij de Cabo Delgado en het latere Quionga) was in 1881 wat vooruitgelopen op de toestemming van de Minister (die pas in 1897 atkwam ! !) door zegels voor de Companhia do Nyassa te laten drukken, voor een bedrag van 158.737 Milreis 000. Terzelfdertijd waren 8 ton bronzen munten van 20 en 10 reis aangemaakt. 500 Reis in die tijd waren het equivalent van f 1,- dus een milreis was f 2,-.

Het op wereldkaarten van die tijd als Portugese Kolonien gearceerde gebied mag groot lijken, in werkelijkheid beperkte de Portugese invloed zich tot enkele handelsposten (naar binnen gericht) c.q. fortaleza 's (naar buiten gericht voornamelijk tegen de Hollandse zeeroovers), langs de 2600 km lange kustlijn en een halve dagmars het binnenland in en wat forten stroomopwaards van bevaarbare rivieren (Zambezi). Wegen naar het achterland komen pas in het begin van de 20e eeuw ter sprake.

Ibo, een minuscuul eilandje, heeft het als handelspost nooit zo ver geschopt als bijvoorbeeld Beira (Co de Mozambique) of Quelimane (Zambezia).

Volgens de volkstelling werd het Nyassa district in 1955 bevolkt door 1004 Civilizados tegen 259.769 Nao-civilizados, dus U kunt U voorstellen dat 75 jaar vroeger, de brievenschrijvende en dus postzegels-verbruikende populatie waarschijnlijk in tientallen geteld werd. Want het civilizado criterium was niet kleur of afkomst maar het al dan niet hebben van 3 jaar lagere school ofwel het kunnen lezen en schrijven. De "tot eenig agent aangestelden Heer W.Brown te Saisbury werd onwillens dupe van de historie die hem opzadelde met deze zegels, met de wetenschap dat ze ongeldig waren. En zoo de verzamelaars nu nog twifelen aan de onwettige producten dezer Maatschappij, dan vrees ik voor de soliditeit hunner gezamenlijke hersenen."

Suggestie in 1996:

Nu weet U waar U deze zegels zou kunnen plaatsen, als 0 en 00 voorafgaand aan Companhia do Nyassa nummer 1, met jaartal 1881. KG'ed

Puerto Rico

de 4 Milesimas Alfonso XIII (tipo Pelon) zegels met gebroken cliché

door: Hans Vinckenborg.

Inleiding

Dit artikel handelt over zegels van o.m. Puerto Rico waaraan in publicaties regelmatig aandacht is besteed, nadat opgemerkt was dat er van deze zegels exemplaren bestaan die klaarblijkelijk gedrukt zijn met een gebroken cliché.

Het betreft hier de waarde van 4 milesimas van de emissies waarop Koning Alfonso XIII als peuter van slechts 3 jaar oud met nog maar nauwelijks haar op zijn hoofd staat afgebeeld; om deze reden wordt in de catalogi op een weinig eerbiedige wijze naar deze zegels verwezen als het 'tipo pelon' ofwel het 'type kaalkop'.

De zegels zijn gegraveerd door Don Eugenio Julia y Jover en zijn naam "Julia" staat dan ook in

de voet van het borstbeeld op elke zegel vermeld. De zegels met deze beeltenis zijn destijds uitgegeven in zowel het moederland Spanje (Ed. nr. 213-229) als in de kolonien Cuba, Puerto Rico en Filipinas. In dit artikel schenk ik verder alleen aandacht aan de Puerto Ricaanse emissies van deze zegel.

De vier 'infante' emissies van Puerto Rico

In Porto Rico zijn 4 emissies van het "tipo pelon" verschenen en in alle 4 de emissies kwam een zegel voor met de waarde 4 milesimas.

Alle zegels hebben een kamtanding van 14 en de beeltenis van Koning Alfonso XIII als 'infante'; voor een goed begrip geef ik het volgende overzicht van deze 4 emissies.

Emissie jaar	Edifiel nrs.	4 MIL. nr.	4 MIL./kleur
1.	1890 nrs. 71 - 85	Ed. nr. 74	verde bronze = bronsgroen
2.	1891-1892 nrs. 86 - 100	Ed. nr. 89	ultramar = ultramarijn/blauw
3.	1894 nrs. 102 - 114	Ed. nr. 105	castano claro = helderbruin
4.	1896-1897 nrs. 115 - 129	Ed. nr. 118	verde azul = groenblauw

Literatuur

In 1946 werd voor het eerst melding gemaakt in het 'Billig's Philatelic Handbook' van het bestaan van een plaatfout bij de 4 milesimas waarden uit

de 2e emissie van 1891-1892; het betreft dus de ultramarijn blauwe zegel Ed.nr. 89. Daarna werd in 1975 melding gemaakt van de plaatfout in het beroemde boek van Jose Garcia Lomas ('Resena Inventario de Marcas, Sellos, Pruebas y Enteros Postales de Puerto Rico como dependencia postal Espanola').

Vervolgens werd de plaatfout in 1977 zowel uitvoerig beschreven en getoond in een artikel van de hand van de heer Luis Alvarado, dat gepubliceerd is in de bundel 'Puripex 1977' als in de catalogus van de heer Hugo D. Storer ('Catalogo Filatelico de Puerto Rico'), eveneens uit 1977. De 3 laatstgenoemde publicaties komen alle uit dezelfde hoek: deze heren waren/zijn o.m. als bestuurs-leden betrokken bij de 'Sociedad Filatelica de Puerto Rico' in San Juan (en de Puripex uitgave is een jaarlijkse publicatie van deze SFPR). Geen der schrijvers meldt dat de plaatfout ook voorkomt bij de andere emissies van deze 'tipo pelon' -zegels.

Aan deze zegel nr. 89 met de plaatfout worden in de catalogi van Garcia i Lomas en Storer waarden toegekend die 100 x resp. 50 x resp. 15 x hoger zijn dan de 'ongebruikt' waarde, de 'gebruikt' waarde en de 'op brief' waarde van de 'gewone' zegel Ed.nr. 89.

Plaatfout in "Rico"

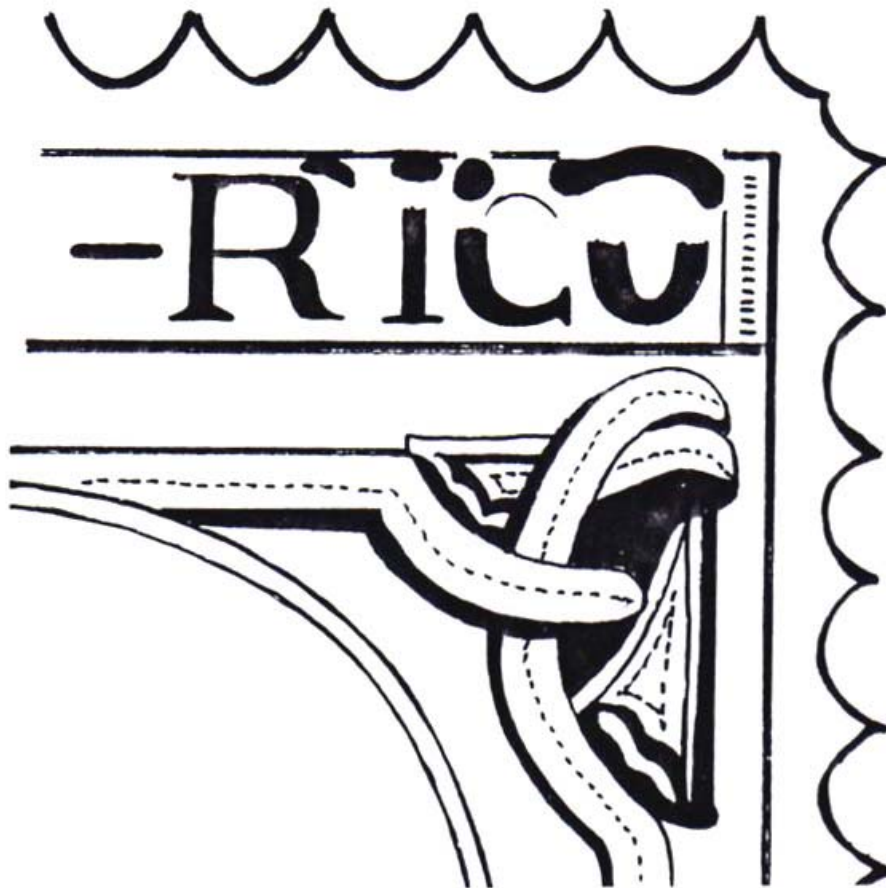
In AFBEELDING 1 wordt een afbeelding getoond van een blok van 4 zegels (Ed.nr89) van deze ultramarijnblauwe zegel met de plaatfout op de zegel rechtsonder. De plaatfout doet zich voor in het woord 'RICO' dat horizontaal gesplitst en misvormd is gedrukt als gevolg van een horizontale breuk in het cliché. Voor een nog beter begrip heb ik een tekening gemaakt van dit deel van de zegel die e.e.a. vergroot weergeeft (AFBEELDING 2). Dat het hier daadwerkelijk om een plaatfout gaat en niet om een willekeurige inktklodder zal nog blijken.

Abbeelding 1

Recente ontwikkelingen

Pas 15 jaar later, in de 'Puripex 1992' bundel wordt opnieuw aandacht besteed aan de 4 milesimas zegel met de plaatfout, en wel in een artikel van

Afbeelding 2

de hand van de heer Dennis de Jesus, eveneens lid van de SFPR. Hij merkt daarin terecht op, dat het merkwaardig is dat deze plaatfout niet ook is gevonden in de eerdere emissie van 1890 (Ed.nr. 74) aangezien wordt aangenomen dat dezelfde plaat gebruikt is bij het drukken van alle 4 de emissies. Zo geredeneerd zouden er dus ook van alle 4 de emissies zegels moeten zijn met de getoonde plaatfout op de 4 milesimas waarde.

Vervolgens vermeldt hij dat hij recent in Spanje een partij zegels gekocht heeft waar inderdaad deze plaatfout in voorkwam op de 4 milesimas zegels uit de 1e en de 3e emissie en bij zijn artikel wordt de zegel uit de 1e emissie getoond. Hiermee is in ieder geval aangetoond dat dezelfde plaatfout voorkomt bij de eerste drie emissies (en dus ook geen toevallige inktklodder is). Bij dit artikel in Iberia wordt voor een goed begrip ook nog een exemplaar van de plaatfout in de 3e emissie getoond, dus van de helderbruine Ed.nr. 105 (AFBEELDING 3).

Afbeelding.3

Brand in San Juan.

Alhoewel geen cataloguswaarden bekend zijn van de 4 milesimas zegels met de Plaatfout uit de 1e en de 3e emissie kan over de zegel uit de 1e emissie opgemerkt worden, dat deze uiterst zeldzaam moet zijn.

De zegels bestemd voor de koloniën en dus ook voor Puerto Rico, werden (op 1 uitzondering na) altijd gedrukt in Madrid bij de Fabrica Nacional del Sello (de latere FNMT) en vervolgens geleverd aan het hoofdpstkantoor in San Juan die voor de distributie moest zorgdragen.

Dit heeft in 1890 ook plaatsgevonden met de zegels uit de hier beschreven le emissie, welke opgeslagen werden in een pakhuis elders in San Juan; dit pakhuis is echter in 1890 in brand geraakt waarbij de gehele nog aanwezige voorraad is verbrand. De opgeslagen zegels die door de brand werden verwoest zijn de waarden uit de le emissie van 4, 6 en 8 milesimas en van 40 en 80 centavos. Hiermee is tevens verklaard waarom zelfs de 'gewone' zegels van deze 5 waarden in de catalogi zo'n enorm hoge notering hebben bereikt.

Door de combinatie van het door brand verloren gaan van een groot deel van o.a. de 4 milesimas voorraad en het feit dat de zegels met de hier beschreven plaatfout zo-wie-zo al erg schaars zijn, is het praktisch niet mogelijk om een goede schatting van de waarde van deze uiterst zeldzame, dus dure variëteit uit de le 'pelon' emissie te maken. Het past hier ook nog om op te merken dat van (alleen) deze 5 genoemde zegels uit de le emissie vervalsingen bekend zijn van (vanzelfsprekend) niemand minder dan Sperati.

Latere ontwikkelingen / conclusie

In zijn artikel vroeg de heer De Jesus aan lezers om hem te berichten of zij wellicht ook in het bezit van plaatfout exemplaren van deze 4 milesimas zegel zijn. Omdat ook ik geïnteresseerd was om te vernemen of de plaatfout in de 4e emissie voorkomt heb ik contact met hem opgenomen. In zijn antwoord meldde hij dat er inderdaad reacties waren ontvangen, o.a. van een verzamelaar die een heel vel bezit van de 4 milesimas zegel uit de 4e emissie van 1896-1897. Deze had hem bericht dat op dat vel geen zegel met gebroken cliché voorkomt. Alhoewel de heer Jesus het vel niet zelf heeft gezien, meldt hij dat het dus zeer waarschijnlijk is dat het cliché is gerepareerd na de 3e emissie. Als wij voorts aan mogen nemen dat er inderdaad nooit meer dan 1 plaat van deze zegel heeft bestaan, dan lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de plaatfout in de 4e emissie niet bestaat.

Omdat ik het onmogelijke niet bij voorbaat wil uitsluiten verzoek ik de lezers die in het bezit zijn van zegels met de bewuste plaatfout zich bij mij te melden. Indien mij nadere ontwikkelingen bekend worden dan hoort u dat nog via dit blad. Uw reactie wordt zeer op prijs gesteld.

Iberia evenementen agenda

In deze nieuwe rubriek willen wij graag uw aandacht vestigen op belangrijke gebeurtenissen, tentoonstellingen en evenementen die georganiseerd worden m.b.t. de SPAANSE en PORTUGESE FILATELIE, zowel in binnen- als buitenland. Indien u bijdragen heeft voor de agenda (Portugal ?!) dan kunt u deze vanzelfsprekend aan ons doorgeven.

1996

1 tot 19 oktober 1996

Exposicion Filatelica Nacional: EXFILNA '96, te houden in 'Vitoria, Spanje. Algemene bijeenkomst en tentoonstelling.

23 november 1996

BENEFIET VEILING van Iberia (KSP) ter voorbereiding van de jubileumviering op 12 april 1997 van het 10-jarig bestaan van onze vereniging; uw inbreng (kavels) en komst wordt zeer op prijs gesteld ! Zie ook de informatie elders in dit blad.

5 tot 8 december 1996

Feria y Exposicion Filatelica: FILATELIA '96, te houden in het Palacio de Exposiciones Y Congresos te Madrid, Spanje. Algemene bijeenkomst en tentoonstelling.

1997

12 april 1997

Jubileum bijeenkomst en tentoonstelling ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van onze KONTAKTGROEP SPANJE - PORTUGAL te houden in de zalen van het Bondsbureau, Zeelantlaan 11 te Utrecht. Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de specifieke mededelingen elders in dit blad.

4 tot 8 december 1997

Feria y Exposicion Filatelica: Filatelia '97, te houden in het Palacio de Exposiciones y Congresos te Madrid, Spanje. Het thema zal zijn het herdenken van het verlies in 1898, dus bijna 100 jaar geleden van de overzeese kolonien Cuba, Puerto Rico, Marianas en Filipijnen; de tentoonstelling is op deze gebieden gericht.

1998

25 juli tot 2 augustus 1998

Exposic ion Mundial de Filatelia: PORTUGAL '98, te houden in Lissabon, Portugal. Wereldtentoonstelling en bijeenkomst.

5 tot 13 december 1998

Exposicion Filatelica: ESPAMER '98, te houden in het Capitool te Havana, Cuba.. Algemene tentoonstelling 'Ilberoamericano'.